Voorstel

gemeenteraad

Heerlen, 26 juni 2024

Vergadering
gemeenteraad
Heerlen

Vergaderdatum
26 juni 2024
Documentnummer
115575
Agendapunt

Onderwerp
Het geven van een zienswijze t.a.v. het jaarverslag en jaarrekening 2023, eerste begrotingswijziging 2024 en begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026-2028.

Inleiding/aanleiding

Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling (GR) die verantwoordelijk is voor de uitvoering van het vraagafhankelijk- oftewel doelgroepenvervoer (CVV) in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) voor 30 Limburgse gemeenten.
In 2023 is het klantenbestand van Omnibuzz met een lichte stijging van 0,9% ten opzichte van 2022, toegenomen naar 39.432; dit zijn inwoners van de deelnemende gemeenten die een indicatie hebben gekregen voor het vraagafhankelijk vervoer.

De gezamenlijke ambitie is verdeeld in 3 pijlers:

1. Kantelen van het doelgroepenvervoer en het gebruik van OV stimuleren (o.a. stimuleren Voor Elkaar Pas en de gesprekken met provincie over spreiding en dekkingsgraad OV);
2. Het efficiënter organiseren van doelgroepenvervoer (o.a. piekbestrijding en het toevoegen van andere, al dan niet incidentele, doelgroepen);
3. Omnibuzz als slimme organisatie (o.a. data-analyse).

Het dagelijks bestuur van de GR Omnibuzz zendt in overeenstemming met artikel 19 en 20 van de GR Omnibuzz aan de deelnemende gemeenten de voorlopige jaarrekening 2023 en de begroting 2025 met meerjarenperspectief aan de deelnemende gemeenten. Omnibuzz ziet tevens aanleiding om de begroting 2024 te wijzigen c.q. te actualiseren (begroting 2024-1). Deze begrotingswijziging 2024-1 betreft met name een wijziging als gevolg van voortschrijdend inzicht met betrekking tot beleid en aanpassing van financiële parameters die inmiddels veranderd zijn.

De raad heeft conform de gewijzigde WGR, de mogelijkheid om binnen 12 weken een eventuele zienswijze kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz ten aanzien van de financiële stukken. Dit betekent dat de formele deadline hiervoor 27 juni 2024 is. Een zienswijze is de wettelijk voorgeschreven manier om als gemeenteraad invloed uit te oefenen op een jaarrekening en begroting. Het algemeen bestuur van Omnibuzz zal in haar vergadering van 3 juli aanstaande overgaan tot definitieve besluitvorming over deze documenten.

De uitgangspuntennotitie, opgenomen als bijlage, biedt het beleidsmatig en financieel kader voor de begrotingen en het meerjarenperspectief. De notitie is onder andere gebaseerd op het Bedrijfsplan Doelgroepenvervoer van Omnibuzz. Op basis van de missie

en visie uit dit stuk, een terugblik en evaluatie op reeds gerealiseerde zaken en een omgevingsanalyse, legt Omnibuzz in dit document vast wat in de periode 2024 en volgende jaren de te realiseren doelstellingen zijn waarbij invulling wordt gegeven aan de bepalingen van artikel 34 b van de wet GR.

Over het jaar 2023 is een positief resultaat behaald van ruim 2 miljoen. Voor de jaren 2025 en verder gaat Omnibuzz er van uit dat het vervoer structureel op een lager niveau blijft dan in de jaren voor corona. Daarom wordt de begroting omlaag bijgesteld, waarbij even goed rekening wordt gehouden met stijgende kosten en salarissen. Dit leidt er toe dat de bijdrage aan Omnibuzz de komende jaren voor Heerlen zo'n 100.000-170.000 lager uitpakt dan in de begroting meerjarig rekening mee is gehouden.

Relevante ontwikkelingen:
Landelijk worden de klanttarieven in het lokale OV in 2024 niet verhoogd, ondanks een LTI van 11,72%. Om recht te doen aan het uitgangspunt gelijke tarieven heeft het dagelijks bestuur van Omnibuzz vooruitlopend op besluitvorming van de raden, besloten de tarieven tot 1 juli 2024 niet te indexeren. De verwachting is dat alle gemeenten die zijn aangesloten bij Omnibuzz het standpunt zullen innemen de OV tarieven te volgen. In de raadsinformatiebrief van 19 december 2023 is de raad van Heerlen geïnformeerd over deze ontwikkelingen in de OV tarieven.
In de nieuwe concept Wmo verordening van Heerlen die volgens planning ook in de vergadering van 26 juni 2024 aan de raad zal voorliggen ter besluitvorming, is het artikel over de klantbijdrage aangepast naar indexering gelijk aan de OV tarieven.

1. Verantwoording van het begrotingsjaar 2023 (jaarrekening)
2023 was een jaar waarin de effecten van de coronapandemie nog steeds voelbaar waren. Hoewel het vervoer met 10,1% toenam ten opzichte van 2022, blijft dit nog steeds gemiddeld 25,1% lager dan voor de pandemie.
Bij Heerlen is met nog 3 andere gemeenten de grootste stijging in vervoer te zien, voor Heerlen zijn in 2023 645.483 kilometers gereden. Dat is een stijging van 20,16% ten opzichte van 2022 (537.198 km.), maar nog altijd 22,7% lager dan in het 'normale' jaar 2019.

De dienstverlening door Omnibuzz is door klanten gewaardeerd met een 8,3 (in 2023 een 8,2), dit ondanks de problemen die het chauffeurstekort met zich meebrachten waardoor ritten niet altijd tijdig uitgevoerd konden worden. De vraagspreiding van de ritten waarop gedurende 2023 is ingezet, heeft o.a. een positieve bijdrage geleverd.
Verder is onder invloed van corona de overstap naar een emissievrij vervoer gestagneerd. Daarom heeft het algemeen bestuur begin 2023 ingestemd met nieuwe, realistischer duurzaamheidsscores.

Uit de jaarrekening blijkt een positief resultaat van ruim 2 miljoen euro. Een van de voornaamste oorzaken hiervan is de daling van de vervoerskosten ten opzichte van de begroting met 1,5 miljoen. Daarnaast werden bestemmingsreserves ICT (€ 6.125) en personeel (€ 15.805) ingezet ter dekking van daartoe bestemde kosten.
Omdat Omnibuzz beschikt over voldoende weerstandsvermogen stelt het dagelijks bestuur voor om het positief jaarrekeningresultaat 2023 van € 2.095.839 grotendeels uit te betalen aan de deelnemende gemeenten. Voorgesteld wordt om van dit bedrag € 75.000 te bestemmen voor de vorming van een reserve data analyse, iets waarmee Omnibuzz in de nabije toekomst veel potentie in ziet.

Voor Heerlen betekent dit een te verwachten teruggaaf van € 227.289.

2. Eerste begrotingswijziging 2024 (2024-1)

Deze begrotingswijziging 2024-1 betreft met name een wijziging als gevolg van voortschrijdend inzicht met betrekking tot beleid en aanpassing van financiële parameters die inmiddels veranderd zijn.

De belangrijkste oorzaken voor de aanpassing van de oorspronkelijke begroting 2024 zijn gelegen in het verwerken van het leerlingenvervoer voor 6 Midden-Limburgse gemeenten met ingang van 1 augustus 2024 en het uitvoeren van het gym- en zwemvervoer voor de gemeente Roermond. Besluitvorming hierover heeft plaatsgevonden nadat de begroting 2024 was vastgesteld. Aanvullend zijn de actuele inzichten met betrekking tot de ontwikkeling van het vervoer, overheadkosten en de organisatie opgenomen.
2019 wordt voor het eerst sinds corona als peiljaar losgelaten en wordt de begroting gebaseerd op de volumes van het laatste volledige jaar (2023). Ten opzichte van de begroting 2024 stijgen de overheadkosten op totaalniveau met € 82.141 en de indirecte vervoerskosten met € 255.107.
De totale kosten komen voor Heerlen daarmee uit op € 2.739.707 (2024 € 2.911.073). Een vermindering van € 171.366.

3. Conceptbegroting 2025 & meerjarenperspectief 2026-2028

Bij het opstellen van de begroting 2025 en verder wordt niet langer uitgegaan van een vergelijking van de vervoerscijfers uit 2019 (laatste jaar voor Covid-19) maar van 2023, verhoogd met een opslag van 2,5%. We keren dus weer terug naar het oorspronkelijke uitgangspunt waarin de gerealiseerde vervoerscijfers per gemeente in de periode twee jaar voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft (T-2) wordt genomen. Daarmee wordt de begroting realistischer en zal naar verwachting niet meer leiden tot bijstellingen van eerdere begrotingen.
Na de aanpassing van de afrekensystematiek voor gemeenten van zones naar kilometers werkt Omnibuzz er aan om deze systematiek ook voor klanten te gaan hanteren. Beoogde invoerdatum hiervoor is 1 januari 2028, omdat dan ook de nieuwe vervoerscontracten in kilometers uitgevraagd zullen worden. Tevens is in deze begroting een apart hoofdstuk gewijd aan de nieuwe taken van Omnibuzz ten aanzien van het leerlingenvervoer en het gym- en zwemvervoer in Midden-Limburg.
Het vervoerstarief 2025 wordt berekend aan hand van de NEA-index voor 2024 van 3,4%. De salariskosten van de 60 fte sterke organisatie worden becijferd aan hand van de meest actuele cao-ontwikkelingen en een indexering voor 2025 van 2%. De overheadkosten worden met 2,8% geïndexeerd.

De begroting 2025 komt uit op een totaalbedrag van € 28.307.618. Voor Heerlen betekent dat dat een bijdrage wordt gevraagd van € 2.839.967. Dit is € 100.260 lager ten opzichte van de begroting 2024-1.

Aandachtspunt begroting 2026 en verder

Zoals bekend, is het voor veel gemeenten hoogst onzeker hoe de financiële toekomst er, zeker vanaf 2026 uitziet. De draagkracht van gemeenten staat enorm onder druk. Wij roepen Omnibuzz op om de financiële ontwikkelingen voor 2026 en verder binnen de eigen begroting op te vangen en daarbovenop een taakstelling van 5 tot 10% te realiseren, dit is in lijn met de bezuinigingsopgave waar gemeentes voor staan als gevolg van minder Rijksinkomsten.

We beklemtonen dat we instemmen met de begroting van sec het begrotingsjaar 2025, en niet instemmen met de meerjarenbegroting 2026 en verder. Later dit jaar volgt een verzoek om voorstellen te doen hoe een besparing in de werkzaamheden gerealiseerd kan worden. Dit uitgangspunt geven wij aan alle GR-en mee en zal ook met de verschillende deelnemende gemeenten in Zuid-Limburg integraal worden opgepakt.

Kader
· Gemeentewet
· Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr)
· Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015)
· Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz (GR Omnibuzz)

Kernthema:
Volwassenen maatwerkvoorzieningen

Bevoegdheid
Raad

Voorstel
bij wijze van zienswijze
1. in te stemmen met jaarverslag en jaarrekening 2023 Omnibuzz
2. in te stemmen met begrotingswijziging 2024-1 Omnibuzz
3. in te stemmen met begroting 2025 Omnibuzz
4. niet in te stemmen met meerjarenperspectief 2026-2028 Omnibuzz

Argumenten

1.1 In de verantwoording over 2023 komen geen onjuistheden naar voren.
De jaarrekening sluit aan op de kaders en de tussentijdse begroting(s)wijziging met de daaraan gestelde uitgangspunten.
Het saldo van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2023 € 900.000 en komt hiermee tussen de afgesproken minimum- en maximumpositie (€ 520.000/€ 1.308.000). Aanvulling van de reserve is daarmee niet aan de orde.

2.1. Een realistische, te verklaren, begrotingswijziging 2024-1.
Door de toegenomen vervoersstromen stelt Omnibuzz voor het eerst sinds corona voor, de initiële begroting 2024 opnieuw bij te stellen en terug te gaan naar het oorspronkelijke uitgangspunt waarbij de cijfers worden gebaseerd op het daadwerkelijk verbruikt vervoer één jaar voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft. In begroting 2024-0 was een afslag van 7,5% toegepast. Het hanteren van de realisatie over 2023 met een opslag van 5% op het vervoer en daarnaast rekening houdend met indexering, wordt realistisch geacht. Het indienen van een positieve zienswijze ligt ook voor de begroting 2024-1 voor de hand.

3.1. Een begroting 2025 die realistisch is.
Het hanteren van de realisatie over het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft met een opslag van 2,5% wordt voor 2025 realistisch geacht, rekening houdend met indexering. Het indienen van een positieve zienswijze ligt ook voor déze begroting voor de hand.

4.1. De draagkracht van gemeenten staat voor 2026 en verder enorm onder druk.

In lijn met de bezuinigingsopgave waar gemeentes voor staan als gevolg van minder Rijksinkomsten roepen we de GR-en op om de financiële ontwikkelingen voor 2026 en verder binnen de eigen begroting op te vangen en daarbovenop een taakstelling van 5 tot 10% te realiseren. Het indienen van een negatieve zienswijze ligt ook voor déze begroting voor de hand.

Tegenargumenten en risico's

Het valt niet uit te sluiten dat het vervoer weer fors zal aantrekken wanneer de Wmo reizigers weer meer vertrouwen krijgen; daarmee stijgen onlosmakelijk de kosten.
Corona heeft duidelijk gemaakt dat de toekomst onzeker is. Door het volgen van de OV tarieven garanderen we dat de Wmo reizigers niet méér betalen, maar de gemeente loopt hierdoor wel het risico minder inkomsten te ontvangen uit de eigen klantbijdrage.
Verder zijn er risico's door onverwachte zaken als een nieuwe virusuitbraak, faillissement van vervoerders en daardoor een lagere continuïteit van het vervoer.

Kosten en dekking
Jaarrekening 2023
Het positieve resultaat wordt grotendeels bestemd voor terugbetaling aan de deelnemende gemeenten. Dit voordeel is al verwerkt in de cijfers van de jaarrekening 2023 van de gemeente Heerlen. Het overige deel wordt toegevoegd aan de reserves van Omnibuzz conform resultaatsbestemmingsvoorstel in de jaarrekening 2023 van Omnibuzz.

Begrotingswijziging 2024-1
De begroting 2024-1 is bijgesteld op basis van gerealiseerd vervoersvolume in 2023 met een opslag van 5%, en rekening houdend met diverse indexaties.
Dit resulteert voor Heerlen een bijstelling naar beneden van € 171.366. Dit voordeel van afgerond € 170.000 is gemeld in de zomernota 2024.
We zullen de tussentijdse volume ontwikkelingen blijven monitoren en indien van toepassing zullen we dit melden bij de novembernota 2024.

Begroting 2025
De begroting 2025 is gebaseerd op het vervoersvolume van 2023 met hierop een opslag van 2,5% door een gestabiliseerd vervoersvolume vanaf 2023.

Alle kosten worden begroot op kostenplaats 434104.6066006 Vervoersvoorzieningen.

Begroot	€ 2.999.783
Geboekt tot voorstel	€ 0
Verplichtingen	€ 0
Saldo	€ 2.999.783
Voorstel	€ 2.839.967
Eindsaldo	€ 159.816

Communicatie
De beleidsmedewerker draagt verdere zorg voor de communicatie van besluitvorming op dit voorstel naar Omnibuzz.

Evaluatie
n.v.t.

Planning, procedure en uitvoering
Het dagelijks bestuur heeft de voorlopige jaarrekening en de ontwerpbegroting inclusief de begrotingswijziging 2024-1 goedgekeurd en op 4 april 2024 ter kennisname aan de colleges van B&W en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten toegezonden.

Op 15 april 2024 zijn in een digitale bijeenkomst de voorliggende verantwoordingsstukken door Omnibuzz inhoudelijk toegelicht en behandeld. Voor deze bijeenkomst zijn alle beleids- en financiële medewerkers van de gemeenten uitgenodigd. Daarnaast is in een bijeenkomst voor de raadsleden op 18 april 2024 uitgebreide uitleg geboden.
Op 27 juni 2023 maken we de zienswijze van de raad kenbaar aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz.
De behandeling van de stukken staat geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 3 juli 2024.

Bijlagen
- Concept jaarverslag 2023 Omnibuzz
- Uitgangspuntennotitie Omnibuzz 2024-1, 2025 en 2026-2028
- Concept begrotingswijziging 2024-1 Omnibuzz
- Concept begroting 2025 & meerjarenperspectief 2026-2028 Omnibuzz

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de secretaris, de burgemeester,

drs. V.N. Gosselink-Van Dijk drs. R. Wever

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.

documentnummer ;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer drs. R. Wever